

[Inger Stilling Pedersen]

get. Vi har gjort det i forbindelse med andre lovforslag, hvor de forskellige berørte simpelt hen er kommet ind og har givet udtryk for deres synspunkter om forslagene, og navnlig her må vi vel i særlig grad lytte til de mennesker, som arbejder med problemerne til daglig, står med dem og kan fortælle os, om det kan fungere eller ej, og hvilken frygt man har for, hvad det vil medføre.

Jeg tror også, at både kommuner og amter har de bedste intentioner. Men når det så gælder pengene, kniber det jo lidt, og de siger jo selv – det er ikke bare noget, vi står og påstår herinde – at man egentlig gerne ville gøre så meget, men desværre har man altså ikke økonomi til det. Og derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi fra Folketingets side bliver ved med at holde fast i, at når det gælder de allerallersvageste, må vi være sikre på, at de ikke bliver ladet i stikken. Om man skal betale selv og hvor meget man i givet fald skal betale selv osv., kan selvfølgelig diskuteres. Hvis man synes, betalingen er for høj, kan problemet jo blive, at man fristes til at bruge pengene på anden vis og derfor alligevel bliver nødt til at henvende sig, hvorefter man bliver afvist, fordi man slet ikke har nogen penge. Det kan give mange problemer, men på den anden side er der også en vis opdragende virkning i, at man skal betale for noget af det, man får.

Vi er parate til at drøfte de ting i udvalget, men vi er ikke parate til at drøfte eller under nogen form medvirke til, at kommunerne skal have ansvaret – om de måske skal have en lille del af ansvaret, som fru Jytte Hilden var inde på, kan vi dog godt diskutere – men vi kan som sagt ikke støtte lovforslaget.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg vil tage det positive først og sige tak for den positive modtagelse af intentionerne bag lovforslaget, at man har været glad for de nye og anderledes tiltag, der kan gøres for denne gruppe mennesker.

Jeg er selvfølgelig ikke så glad for, at der ikke er et stort flertal for den finansieringsform, jeg har lagt frem. Jeg mener, at vi skal være meget opmærksomme på, at kommunerne skal gøres medansvarlige for deres egne borgere, og det er jo trods alt det, der er lagt op til her.

Jeg er også glad for, at man har understreget fra alle sider, at vi har fastholdt selvmøder-

princippet. Det er ret væsentligt, at det er det, det drejer sig om, for det må ikke være sådan, at stofmisbrugere, alkoholikere, og hvem der ellers er omfattet af denne lov, kan blive kasterbolde mellem de enkelte kommuner i spørgsmålet om, hvor de skal have ophold. I så fald fraviger vi i hvert fald indholdet af den dagsorden, vi vedtog tidligere på dagen, hvor man tog udgangspunkt i det enkelte menneske og mødte dem dér, hvor de nu engang var.

Fra alle sider er der givet udtryk for, at man er indstillet på at give lovforslaget en god udvalgsbehandling, både for at få flere ting i det bedre belyst og for at diskutere, om tingene skal have den ene eller den anden form. Der har også været rejst spørgsmål om en eventuel høring. Om det skal være en høring, en temadag eller hvordan man eventuelt vil tilrettelægge det, synes jeg vi skal finde ud af hen ad vejen, jeg synes i hvert fald, det er positivt, at alle er interesserede i at gå ind i en fordomsfri drøftelse af tingene.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg vil blot her til sidst kvittere over for socialministeren og sige tak, fordi ministeren også er interesseret i, at vi tager en høring eller en temadag – kald det, hvad det nu skal være, det er ikke det, der er afgørende – så tror jeg faktisk også, det vil være muligt at nå til enighed på dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 104:

Forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6–8 opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (For perioden 1. januar 1993 til 31. december 1995).

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 106:

Forslag til lov om skolepraktik i erhvervsuddannelserne.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 107:

Forslag til lov om erhvervsgrunduddannelse.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

De lovforslag, Folketinget nu behandler, er en udmøntning af det praktikpladsforlig, som syv af Folketingets partier indgik den 20. november 1992.

Dette forlig drejer sig om en solidarisk tilskudsbidragsordning for både den offentlige og den private sektor inden for en periode, som er begrænset til 3 år. Efter min mening skal forliget alene betragtes som en gevinst til de praktikpladsøgende og ikke som en sejr for hverken højre eller venstre side af Folketinget.

Formålet med aftalen er indlysende, nemlig at hjælpe de ca. 18.000 unge, som venter på at kunne færdiggøre deres erhvervsuddannelse. Incitamentet for arbejdsgiverne til at indgå uddannelsesaftaler med de unge, som har afslut-

tet den anden skoleperiode, er et arbejdsgiverfinansieret tilskud på henholdsvis 52.000 kr. og 48.000 kr., alt efter tidspunktet for aftalens indgåelse. Blot er vi kede af, at der ikke var politisk flertal for at fastholde bundfradraget på 6.000 kr.

Det er en samfundsopgave, som påhviler os alle, at give de unge en så god start på arbejdsmarkedet som muligt. Det koster jo alt sammen – i dette tilfælde et arbejdsgiverbidrag på 1.500 kr. pr. ansat – og på den måde er det op til de fleste virksomheder selv at få kanaliseret pengene tilbage i virksomheden ved at indgå uddannelsesaftaler.

Hvad angår skolernes mulighed for at godkende praktiksteder på en navngiven elev, er der efter Socialdemokratiets mening tale om en fantastisk tillidserklæring til de lokale uddannelsesudvalg og skolerne. De skal i fællesskab forvalte de muligheder, loven indeholder, og det indebærer et stort ansvar over for den enkelte elev, som i den sidste ende skal bestå en svendep prøve eller en eksamen.

For så vidt angår lovforslaget om skolepraktik er uddannelsesgarantien sikret i de 3 år, aftalen løber, og det er glædeligt. Jeg ville gerne se det parti, som vil løbe fra ansvaret over for de unge, hvis det ikke i stort omfang lykkes at få nedbragt skolepraktikken. Skulle det mod forventning ikke lykkes, er jeg overbevist om, at forligspartierne også vil kunne klare et sådant problem i 1996, i hvert fald på en måde, som er tilfredsstillende for de unge.

En af de markante ting i både erhvervsuddannelsesloven og skolepraktikloven er en fastholdelse af overenskomstmæssig løn under skoleophold. Jeg må indrømme, at Socialdemokratiet har større tiltro til arbejdsmarkedets parter end de øvrige forligspartier, og vi mener, at en henstilling til parterne i de kommende overenskomstforhandlinger om at holde elevlønningerne i ro i de 3 år, aftalen omfatter, er utidig indblanding og lidt formynderisk; det kunne vi nok være foruden. Der er jo tale om en solidarisk løsning på praktikpladsproblemet, så jeg overlader det i hvert fald trygt til arbejdsmarkedets parter at løse det problem.

De tre lovforslag vedrørende AER-loven, skolegodkendelsen og skolepraktikken er aftalestof, og Socialdemokratiet vil selvfølgelig stemme for disse forslag.

[Anne-Marie Meldgaard]

Men når det angår lovforslag nr. L 107, som drejer sig om erhvervsgrunduddannelser, er forligspartierne ikke forpligtede i retning af en konkret udformning af lovforslaget, og som det foreligger her, kan det ikke få Socialdemokratiets anbefaling til vedtagelse. Jeg mener, det er alt for upræcist, det er ikke til at få øje på mål og rammer. Med Socialkommissionens rapport i erindring må udvalget anstændigvis give sig god tid til at undersøge, om den løsningsmodel, ministeren præsenterer, vil kunne løse den opgave, Socialkommissionen påpeger. Jeg tillader mig at tvivle, for mig at se minder det forslag, vi bliver præsenteret for, om kejserens nye klæder. Det ligner mest af alt en omformulering af den kommunale aktiveringsindsats, dog med den stramning, at de unge, som måske af andre sociale grunde ikke følger den slagne vej i grunduddannelsessystemet i 2-3 år, mister retten til bistandshjælp. Jeg er overbevist om, at det ikke lige er det, de svage grupper, som Socialkommissionen omtaler, har brug for. Vi ved jo alle, at netop de bogligt svage grupper har svært ved i det hele taget at tilpasse sig et livsmønster, hvor man lever i et for fastlåst system.

Jeg vil derfor kalde ministerens forslag om en grunduddannelse for en blindgyde for de unge. Hvor fører den hen? Jeg tror, man enten vil opgive eller ikke vil kunne gennemføre en sådan uddannelse med afslutning i en anden skoleperiode, som vi kender det i erhvervsuddannelsessystemet.

Socialdemokratiet kan heller ikke få øje på noget i forslaget, som ikke kan lade sig gøre i det erhvervsuddannelsessystem, vi kender i dag, så hvorfor ikke bruge kræfterne her? Jeg er meget positiv over for bestræbelserne på at hjælpe de svageste grupper ved at skabe en tredje vej til erhvervsuddannelser inden for rammerne af erhvervsuddannelsesloven, bl.a. ved at etablere forsøgsordninger, hvor deltagelse i undervisning på AMU-centre, daghøjskoler, produktionsskoler, erhvervsskoler, ungdomsskoler osv. kan være rigt givende i et videre erhvervsuddannelsesforløb. Jeg er bange for, at alt for mange af de ca. 35 pct. af en ungdomsårgang ikke passer ind i ministerens forslag, idet det er belyst i rapporten, at ca. 13 pct. svarende til ca. 9.500 unge påbegynder en erhvervsuddannelse, men afbryder den uden at fortsætte senere, at ca. 8 pct. svarende til ca.

5.800 unge afslutter en gymnasial uddannelse, men ikke kommer videre, at ca. 5 pct. svarende til ca. 3.600 unge påbegynder, men ikke afslutter en videregående uddannelse, at ca. 8 pct. svarende til ca. 5.800 unge går direkte ud af folkeskolen uden senere at påbegynde et uddannelsesforløb, og at ca. 1 pct. svarende til ca. 725 unge angiveligt er ude af stand til at modtage nogen form for uddannelsesstilbud.

Det er for os skræmmende tal. Hvis der i partierne er oprigtig vilje til at gøre noget for disse unge, er jeg overbevist om, at vi i udvalget må sætte os ned og analysere, om erhvervsgrunduddannelseslovforslaget er løsningen. Som sagt tidligere kan Socialdemokratiet ikke støtte forslaget, som det er udformet, men går selvfølgelig konstruktivt ind i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Det skal bare være et kort spørgsmål til Socialdemokratiets ordfører. Lad os forestille os en virksomhed, som nu mere eller mindre bliver presset til at tage praktikelever ind. Bliver der totalt flere arbejdspladser i den enkelte virksomhed ved, at man får disse ekstra lærlinge ind i virksomheden? Er der flere arbejdstimer i den enkelte virksomhed efter det, der er sket her?

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg mener, hr. Køpke Christensens spørgsmål er helt forfejlet i denne sammenhæng. Det kan godt være, der ikke bliver flere timer, men det, vi står over for her, er en samfundsopgave, hvad jeg også tror jeg nævnte i min ordførertale. Jeg mener, vi alle sammen har en forpligtelse til at skabe grundlag for, at de unge mennesker kan gennemføre deres erhvervsuddannelse. På den baggrund appellerer jeg til, at der i erhvervslivet vil være vilje til, at man kan gennemføre dette her på en værdig måde.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

At det er en samfundsopgave at få de unge mennesker under uddannelse og i en praktikplads, tror jeg alle Folketingets partier er enige i, så det er noget, vi ved. Men nu fik vi i hvert fald bekræftet, at der ikke kommer flere ar-

[Køpke Christensen]

bejdstimer i den enkelte virksomhed. Når der ikke kommer flere arbejdstimer i den enkelte virksomhed, kan vi konkludere, at samfundssindet hos Socialdemokratiet er, at man ser stort på, at der kommer flere uddannede arbejdsløse ud i den anden ende af den enkelte virksomhed. Det er Socialdemokratiets politik.

Vi er fra Fremskridtspartiets side ganske enige i, at vi skal lave et fundamentalt ændret system, så virksomhederne kan opsluge flere af de unge mennesker. Men desværre kan vi nu se, at Socialdemokratiet hermed har erkendt, at der ikke kommer et større antal timer i den enkelte virksomhed af, at man nu mere eller mindre presser virksomhederne til at tage flere elever. Det er en meget liberal lovgivning og en meget liberal minister, der støtter dette forslag. Man siger til virksomhedsejerne: I må selvfølgelig frit vælge, om I vil have lærlinge eller ej; I skal bare vide, at I kommer til at betale alligevel. Det er det, man kalder frihed. Det er det, man kalder liberalisme.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg synes, det er en kedelig drejning, hr. Køpke Christensen giver denne debat. Jeg synes, det er uheldigt, at det skal se ud, som om Socialdemokratiet ønsker flere arbejdsløse. Det er selvfølgelig ikke rigtigt. Jeg synes, det er et socialt problem, at unge mennesker går lige fra skolen og hjem på sofaen og tænder for fjernsynet eller videoen. Jeg tror på, at det at få de unge gennem et uddannelsessystem er bedre end passiv forsørgelse, uanset om der er et antal timer til dem eller ej.

Jeg tror også på, at der i virksomhederne er forståelse for, at man skal yde denne ekstra indsats. Det er netop derfor, vi for en gangs skyld er gået ind på at lave en tilskudsmodel, sådan at der er et incitament for virksomhederne til at lave uddannelsesaftaler. Det må være det primære i dette her.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Dette er ikke en tilskudsmodel, det er en udgiftsmodel for erhvervslivet, og det ved den socialdemokratiske ordfører udmærket. Derfor bebrejder jeg særlig et såkaldt arbejderparti, at det bevidst eller ubevidst – jeg tror nok, hvis

jeg skal være helt ærlig, at det må være bevidst – går med til, at man får flere arbejdsløse ud i den anden ende. Det har man nu erkendt fra Folketingets talerstol ved at sige, at der ikke bliver flere arbejdstimer i den enkelte virksomhed.

Vi er ganske enige med Socialdemokratiet i, at vi skal have flere unge i beskæftigelse, men hvorfor er der ikke flere virksomheder, der får et incitament til at optage flere lærlinge? Det er naturligvis, fordi vilkårene for erhvervslivet i Danmark skal ændres fundamentalt. Det ændres ikke ved at pålægge virksomhederne yderligere udgifter. Det kommer der ikke flere i beskæftigelse af.

Formanden:

Fru Anne-Marie Meldgaard for en kort bemærkning, og så skal vi til at slutte denne serie.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg fristes til at tro, at denne serie netop er startet, fordi Fremskridtspartiet ikke har været med i det gamle praktikpladsforlig om PKU. Det er sådan, at det bidrag, arbejdsgiverne i dag betaler til finansiering af PKU, ville være steget voldsomt, hvis vi havde lænet os tilbage og ikke gjort noget.

Det tiltag, som skal i gang for ca. 4.000 elever, skal finansieres via den gamle lovgivning. Vi har på den måde prøvet at komme en stigning i forkøbet. I stedet for at virksomhederne skal give et meget større beløb, end de gør i dag, til passiv drift af skoleundervisning, kanaliseres midlerne tilbage til virksomhederne, hvis de har lyst til at indgå en uddannelsesaftale. Så det er fuldstændig op til den enkelte virksomhed selv, om man vil have sine egne penge tilbage.

Eva Møller (KF):

Jeg skal indlede med at sige, at Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig de fire lovforslag, vi her har til første behandling.

Som også den socialdemokratiske ordfører, fru Anne-Marie Meldgaard, nævnte, er de tre første lovforslag led i et forlig om fremskaffelse af praktikpladser, og set med vore øjne hører det fjerde lovforslag naturligt med i pakken. Vi kan som sagt tilslutte os alle fire lovforslag.

[Eva Møller]

Formålet med forslagene og vort ønske med at vedtage dem er dels at fremskaffe nogle flere praktikpladser, dels at give uddannelsesmuligheder for specielt de mindre bogligt indstillede unge. Vi ved dels fra egne erfaringer, dels fra en lang række undersøgelser og rapporter, at vi lige nu står i den situation, at der er mange unge, der ikke har mulighed for at få en praktikplads. Men vi ved også, at alt taler for, at det er en midlertidig situation. Hvis man ser på størrelsen af ungdomsårgangene, er der meget, der taler for, at situationen om ganske få år vil være anderledes. Det er baggrunden for, at de tre lovforslag, som indgår som del af forliget, er tidsbegrænset til 3 år, idet vi håber på, at vi så har løst problemet. Jeg er naturligvis ganske enig med fru Anne-Marie Meldgaard i, at vi må tage sagen op på det tidspunkt, hvis vi står med den samme problemstilling med mange unge, der ikke er i stand til at finde en praktikplads.

Som vi ser det, er det her og nu, vi skal hjælpe, og vi finder det derfor rigtigt, at de tre første forslag som sagt er begrænset til en 3-årig periode, og vi finder det også rigtigt, at man giver den største støtte i året 1993. Det skulle inspirere til, at vi giver nogle flere unge en praktikplads så hurtigt som muligt i løbet af 1993 for at få størst mulig glæde af det store tilskud.

Jeg er også meget tilfreds med, at der er tilskud til alle elever, både til offentlige og private elever og til elever inden for alle de uddannelser, man overhovedet kan komme i tanker om. Så vidt i hvert fald jeg kan læse lovforslaget, skulle alle være med. Skulle vi have glemt en enkelt, kan det nok klares under udvalgsarbejdet. Det hindrer, at vi får forvridninger på området, og bevirker, at alle uddannelser giver mulighed for at få skaffet en praktikplads og dermed hjulpet en ung. Det er det, det drejer sig om.

Jeg er også tilfreds med, at der er en tilskyndelse til alle arbejdsgivere – såvel offentlige som private – til, at dette at få uddannet de unge er en forpligtelse for os alle sammen. Umiddelbart kan man naturligvis sige, at man i første omgang gør de unge en tjeneste, men på lang sigt er det sig selv som virksomhed og samfundet som samfund, vi gør en tjeneste ved at sikre, at vi får en veluddannet arbejdskraft, og at vi får en række unge, som er indstillet på

at gøre et stykke arbejde og har mulighed for at gøre et stykke arbejde i det danske samfund og få selvrespekt og selvværd, det, som en del af debatten tidligere i dag har drejet sig om.

Jeg finder de valgte modeller med fastfrysning af lønrefusionen og arbejdsgiverbetaling rigtige og i stand til at løse betalingsproblemet og sikre, at vi ikke får presset elevlønningerne op. Vi kan stort set kun sige noget smukt om disse lovforslag med hensyn til AER.

I en presset situation som den, vi er i i øjeblikket, med mange unge, der ikke kan få praktikplads, finder vi det rigtigt, at man skal udnytte alle muligheder, og at man også skal vælge utraditionelle løsninger. Derfor kan vi tilslutte os, at skolerne i denne 3-årige periode får kompetence til at godkende en virksomhed som praktiksted for en enkelt elev. Jeg understreger, at det naturligvis ikke er en generel mulighed, man får, for at godkende den pågældende virksomhed. Denne generelle godkendelse skal fortsat ligge hos de faglige udvalg, men det er en mulighed for at hjælpe en enkelt elev her og nu, og det er for os også væsentligt, at det skal ske i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg om de principper, man lægger til grund for godkendelse af virksomheden til den enkelte elev. Vi tror på, at vi på denne måde kan få fremskaffet flere praktikpladser og dermed få nogle flere unge ud i praktik i virksomhederne.

Hvis vi nu var så heldige, at vi troede på, at tilskuddet til arbejdsgiverne og dette, at skolerne kan godkende praktikpladserne, kunne afhjælpe alle vores problemer, kunne vi undvære det sidste lovforslag i pakken. Men vi føler os desværre ikke sikre på, at det er således, og derfor er det klart, at vi også kan tilslutte os lovforslaget om skolepraktik, idet det for os er væsentligt, at man kun skal være i skolepraktik i op til halvdelen af perioden. Det er i hvert fald den overordnede målsætning, at skolerne i resten af perioden gennem uddannelsesaftaler med virksomheder skal sikre, at de unge kommer ud i praktik i en virksomhed og dermed får mulighed for at opleve en rigtig arbejdsplads og ikke udelukkende arbejde på en skole. Men er alt andet udelukket, er det naturligvis klart, at skolerne skal have mulighed for at give praktik i hele perioden.

Det sidste lovforslag – det, som er uden for forliget – om erhvervsgrunduddannelsen er fra

[Eva Møller]

vores side en opfølgning af den anbefaling, der kom fra Socialkommissionen. Jeg bemærkede, at fru Anne-Marie Meldgaard sagde, at det ikke var løsningen på alle de problemer, Socialkommissionen har ridset op. Det vil jeg gerne tilslutte mig, men hvis vi blot kan få løst en del af de problemer, Socialkommissionen har ridset op, vil vi i hvert fald fra Det Konservative Folkepartis side være tilfredse. Vi tror på, at det foreliggende lovforslag om en erhvervsgrunduddannelse kan være med til at løse en del af de problemer, der ridses op. Vi tror på, at det er muligt gennem dette forslag at gøre noget for de mindre bogligt indstillede unge.

At det bliver en kommunal forpligtelse at sørge for, at der gives tilbud om en erhvervsgrunduddannelse på en 2-3 år for disse unge, og at den kan stykkes sammen på næsten enhver tænkelig måde med delelementer fra alle kendte uddannelser og med et stort praktikindhold, tror vi vil være en hjælp til at give også disse unge mulighed for at komme videre enten i arbejde eller i en erhvervsuddannelse.

Med disse ord kan vi anbefale alle fire lovforslag og tilsige et hurtigt og konstruktivt udvalgsarbejde.

Anders Mølgaard (V):

Fremtiden skabes i dag. Jeg tror, denne påstand har en sejlivet, ja, næsten eviggyldig karakter. Derfor kan vi heller ikke sidde passivt med korslagte arme og bedemandsansigt og se køen af praktikpladssøgende unge vokse dag for dag. Vi er nødt til at handle nu for de unges skyld, som ellers forpasser en uddannelsesmulighed. Vi er nødt til at handle nu for erhvervslevets skyld, som i stigende grad vil efterspørge veluddannet arbejdskraft. Vi er nødt til at handle nu for hele samfundets skyld, hvis kommende velfærdsmuligheder er baseret på en konstant forbedret konkurrenceevne.

Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at eftertiden med rette ville kunne dømme os for nøl og uansvarlighed, hvis vi ikke handlede omgående. Derfor synes jeg, det er glædeligt, at næsten hele det politiske spekter har påtaget sig et medansvar for at løse de unges praktikpladsproblem, som reelt også er hele samfundets problem.

Der er ingen tvivl om, at de betragtelige tilskudsbeløb vil udgøre et markant økonomisk incitament til at tage en lærling. Netop i denne

tid, hvor mange virksomheder, specielt de hjemmemarkedsorienterede, er hårdt presset, er det naturligt, at de stiller sig selv følgende spørgsmål: Hvad koster det mig eller os at have en lærling?

De foreslåede tilskud vil sandsynligvis medføre, at flere virksomheder i de kommende år vil ræsonnere positivt på ovenstående spørgsmål. Jeg synes, der i den forbindelse er grund til at glædes over specielt Håndværksrådets positive reaktion på praktikpladsforliget. Netop Håndværksrådets medlemsvirksomheder har altid påtaget sig en forholdsvis stor del af lærlingeuddannelsesopgaven. Det er måske værd at have i bagehovedet, at 70 pct. af alle lærlinge uddannes i virksomheder med under 50 ansatte.

I Venstre hilser vi med stor tilfredshed, at tilskudsreglerne er tidsbegrænsede. Vi vil hen mod slutningen af dette årti komme til at opleve et voldsomt fald i antallet af 16-19-årige, hvilket reducerer behovet for praktikpladser væsentligt. Vi er heller ikke i Venstre begejstrede for permanente tilskudssystemer.

Venstre finder det rimeligt, at virksomheder, der påtager sig uddannelsesopgaver for vores fremtid, nemlig de unge, præmieres. Som en logisk konsekvens finder vi det såre naturligt, at alle virksomheder med mere end én ansat, såvel private som offentlige, finansierer den fælles uddannelsesopgave. Alle virksomheder har i det lange løb interesse i, at vi sikrer en veluddannet arbejdsstyrke.

I Venstre havde vi gerne set et lavere AER-bidrag, men på den anden side må vi erkende, at bidraget til PKU-ordningen vil stige voldsomt, hvis vi ikke gør noget.

Tilskudsordningen, mere fleksible godkendelsesprocedurer m.v. skulle også gerne reducere behovet for skolepraktik væsentligt. I Venstre hilser vi med tilfredshed, at PKU-taxameterbetalingen reduceres til gennemsnitlig 75 pct. af den nuværende sats. Det er uholdbart, at en PKU-plads kan andrage op til 170.000 kr. årligt pr. elev, mens eksempelvis en lægeuddannelse koster 85.000 kr. årligt.

Generelt er vi tilfredse med, at praktikpladsforliget animerer til oprettelse af rigtige lærepladser frem for de mere teoretisk betonedede PKU-forløb, som vi i Venstre aldrig har været særlig begejstret for. Vi håber, det en dag vil lykkes helt at afskaffe PKU. Vi mener, at det

[Anders Mølgaard]

kendte vekseluddannelsesprincip er det mest ønskelige, og vi er også berømt for det i resten af Europa og i USA.

Venstre er meget tilfreds med, at det er lykkedes, selv om det holdt hårdt, at liberalisere godkendelsesprocedurerne, således at skolen, der har lokalkendskab, nu får mulighed for at godkende en virksomhed. For den enkelte elev vil det uden tvivl øge antallet af mulige praktikpladser. Vi har set alt for mange restriktive afgørelser, som er dybt uacceptable, specielt når vi har 10.000 unge, der mangler en praktikplads, og der er overhovedet ingen grund til frygt ved en øget fleksibilitet, idet de faglige udvalgs generelle godkendelseskompetence bibeholdes.

Venstre vil også gå meget positivt ind i forberedelsen af en erhvervsgrunduddannelse, som oprindeligt er foreslået af Socialkommissionen. Den ny uddannelse skulle gerne give bogligt svage elever en reel tilknytningsmulighed til arbejdsmarkedet. At det er nødvendigt med en speciel indsats, bekræftes alene af den kendsgerning, at op mod en tredjedel af en årgang aldrig opnår at få en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Venstre er generelt tilfreds med det indgåede praktikpladsforlig og støtter derfor de fire fremsatte lovforslag.

Ebba Strange (SF):

Jeg er glad for at kunne sige, at jeg synes, det er en god aftale, der er indgået på praktikpladsområdet, selv om jeg selv har været bortejst de sidste par uger. Der er gået mange diskussioner forud for indgåelsen af aftalen, og jeg synes, man er landet er godt sted. Jeg skal kommentere de enkelte punkter.

Med hensyn til lovforslaget om Arbejdsgivernes Elevrefusion er det – ikke for at rose os selv, men egentlig en gammel SF-tanke, at hvis ikke man kunne opnå et tilstrækkeligt antal praktikpladser, måtte man forsøge med en generel arbejdsgiverafgift og et tilskud på den anden side. Det er dér, man er endt nu, og det er desværre kun udtryk for, at det ikke er lykkedes på andre måder at tilvejebringe de praktikpladser, som er nødvendige, for at de unge erhvervsuddannelseselever kan få en fuldført uddannelse.

Derfor synes jeg også, det er fint nok, at det er en midlertidig ordning. Jeg er helt enig med

fru Anne-Marie Meldgaard i, at når tiden er udløbet, må vi se på det igen. Derfor er vi i SF også godt tilfreds med, at PKU-ordningen, skolepraktikordningen, er bevaret – at vi ikke tror så meget på den ny form for afgift og tilskud, der ligger i elevrefusionsordningen, at vi nu i ét hug afskaffer skolepraktikken.

Vi betragter også i SF skolepraktikken som en nødløsning. Vi holder også mest af den vekseluddannelse, som vi har tradition for i Danmark, men det betyder endnu mere for os at sikre de unge en hel og fuld erhvervsuddannelse. Derfor er vi godt tilfredse med, at vi indtil videre har en skolepraktikordning. Man skriver i lovforslaget – det er formuleret sådan, at det er lidt til den ene side og lidt til den anden side – at det i princippet kun er i halvdelen af tiden, man skal være i skolepraktik, og i den anden halvdel skal man være ude i en virksomhed. Helt fint. Men så står der heldigvis i det næste stykke, at hvis det overhovedet ikke kan lade sig gøre, skal man alligevel garanteres sin fulde uddannelse gennem et helt skolepraktikophold. Så synes jeg, vi er dækket ind med både livrem og seler, og jeg synes, vi kan forsvare det over for de unge.

Fru Eva Møller mente, at vi havde dækket alle tænkelige uddannelser ind med lovforslag nr. L 104 om Arbejdsgivernes Elevrefusion. Jeg har nu et lille spørgsmål til en af de uddannelser, jeg har et særligt forhold til, nemlig pædagoguddannelsen.

I lovforslagets § 16, stk. 4, står der, at det er en betingelse, at den lønnede uddannelsestid er led i en samlet uddannelse, og på den baggrund skal alle uddannelser indgå, men i bemærkningerne er der nævnt social- og sundhedsuddannelserne, sygeplejeruddannelserne osv. Derfor har jeg det konkrete spørgsmål til undervisningsministeren, om man fra ministerens side har tænkt sig, at det også skal omfatte pædagoguddannelsen. Det mener jeg det bør. Den ny lov, vi har lavet, er at sammenligne med andre uddannelser, der har betalt praktik indbygget som en del af uddannelsen, så det går jeg ud fra det skal.

Jeg spørger også om det, fordi jeg ikke rigtig kan finde ud af det. Jeg har selvfølgelig prøvet at læse de økonomiske udregninger, men om det bliver en ekstra udgift for kommunerne af et vist omfang, kan vi ikke rigtig finde ud af hos os i hvert fald. Så jeg vil spørge ministeren,

[Ebba Strange]

om han kan svare på det. Ellers må vi have det undersøgt i udvalget. Det har jo været påfaldende, at de offentlige virksomheder har været mindre villige til at tage praktikanter end de private, som er mindre. Tager de nu flere praktikanter, kunne det blive en ekstra udgift for dem.

Jeg vil også sige, for at det ikke skal være usagt her fra Folketingets talerstol, at vi i SF ikke står bag den sætning, der står i bemærkningerne, om, at man ved at fastfryse tilskuddet til arbejdsgiverne giver det signal, at løningerne skal holdes i ro. Vi overlader trykt også forhandlinger om lærlingelønninger til arbejdsmarkedets parter ved de kommende overenskomstforhandlinger. Det synes jeg ikke vi skal blande os i herindefra.

Med hensyn til det sidste forslag – om erhvervsgrunduddannelsen – vil jeg sige, at det heller ikke er en fremmed tanke for os i SF, at man, som Socialkommissionen foreslår, skal prøve at tænke kreativt, når det drejer sig om unge mennesker, der ikke synes, de passer ind i de uddannelser, vi har. Der var engang, da jeg selv troede på, at vores erhvervsuddannelsessystem kunne tage dem alle. Det har vi set at det ikke kan, og derfor er det givet, at vi bliver nødt til at tænke på den gruppe, som dette forslag drejer sig om. Men jeg er stadig væk usikker på den form, det har fået, for jeg synes, det er lidt uklart, hvordan det er bygget op, og derfor har jeg mange problemer med det.

For det første er der et problem i, hvordan vi kan fastholde, at denne uddannelse kun er tænkt lige præcis til den målgruppe, vi tænker på, og at der ikke lukkes op for en stor bunke korttidsuddannelser på bestemte områder. Hvordan fastholder vi, at det er en bestemt målgruppe, vi henvender os til? Og hvordan fastholder vi, hvis denne målgruppe har taget imod et sådant tilbud, at de så også får lov til at gå ind i en rigtig uddannelse, hvis det viser sig, at det, de har haft brug for, er et par modningsår, og at de efter disse modningsår godt kan gå ind i en af de traditionelle uddannelser?

Og hvem skal have ansvaret for at skrue uddannelserne sammen? Ministeren siger, det er kommunen, der sammen med den unge skal indgå en aftale. Det er fint nok. Men samtidig skal Erhvervsuddannelsesrådet også blandes

ind i det. Det skal godkende eller foreslå uddannelsesforløbene. Jeg er ikke sikker på, det eksisterende Erhvervsuddannelsesråd er helt gearret til det. Jeg kunne forestille mig en anden model; det er i hvert fald noget af det, jeg godt vil bore i.

Hvordan sikrer vi os, at fagforeningerne kommer med? Jeg tænker ikke på LO, FTF og de andre store forbund, men på de enkelte fagforeninger, der dækker de forskellige områder, som dette bliver grænseområde til, så vidt jeg kan se. Jeg er enig med fru Anne-Marie Meldgaard i, at det er meget uklart, hvad det egentlig er for mål, vi stiler efter med denne uddannelse. Den dækker randområdet af nogle fagområder, og derfor er det også et vigtigt spørgsmål for mig, hvad fagforeningerne siger til det, og hvordan de vil spille med. Vi skal gøre noget for de grupper, det er jeg helt enig i.

Vi kan på den anden side ikke sikre, at uddannelsen ikke bliver en slags blindgyde, som alligevel vil gøre, at det netop er de unge, der står uden arbejde, når de er færdige her. Hvis vi får lavet en model, der kan blive flertal for – det tør jeg ikke love i dag, men vi vil arbejde meget konstruktivt med det i udvalget, det kan jeg godt sige, og vi er ikke negative over for tanken – er det under alle omstændigheder vigtigt, at det bliver en uddannelse, der giver de unge mere tro på sig selv, mere selvværd, mere tillid til, at de kan nogle ting. Men det skal også helst være noget, der er efterspørgsel efter på det arbejdsmarked, de allerhelst vil ud på.

Med disse bemærkninger giver jeg et løfte om at gøre de tre lovforslag, L 104, L 105 og L 106, hurtigt færdige og arbejde konstruktivt med L 107.

Køpke Christensen (FP):

Det er ganske rigtigt, som den tidligere ordfører sagde, at det er vigtigt, at der er efterspørgsel efter den uddannelse, den enkelte har fået. Der er Fremskridtspartiet ganske enig.

Men disse forslag, som der som bekendt er indgået forlig om, bærer efter vores opfattelse præg af, at man i sin tid – og dér har fru Anne-Marie Meldgaard ganske ret – indførte og godkendte de praktikkompenserende uddannelser. Denne undervisningsform er Fremskridtspartiet stadig imod, idet vi mener, at der altid har været tradition for vekseluddannelser på

[Køpke Christensen]

erhvervslivets område, hvor der indgår perioder både på skole og på virksomhed, altså at vi har de markedsøkonomiske kræfter, der dirigerer, hvor mange der skal uddannes på de enkelte områder.

Vi advarede allerede dengang om, at man ved at indføre dette system kom ind på en glidebane også af økonomisk art. Vi har nu set, at alle er enige om, at dette ikke var den bedste løsning, man indførte dengang. Efter vor opfattelse bør man prøve at se på, hvorfor der ikke er nok lære- og praktikpladser, som jeg tidligere var inde på, og det er stadig efter vor opfattelse klart, fordi erhvervslivet ikke har de vilkår, som det burde have. Det er her, man må tage sit udgangspunkt, hvis vi skal have flere i gang. Jo bedre erhvervslivet har det, desto bedre har vi det alle, efter vor opfattelse, også de, der søger en lære- og praktikplads. Det er trods alt erhvervslivet og ikke det offentlige, som vi skal leve af. Det offentlige overforbrug er med til at lægge skattniveauet alt for højt, også for erhvervslivet, og derfor vil arbejdsgiverne og erhvervslivet ikke, medmindre man drastisk nedsætter erhvervsbeskatningen, have mulighed for at optage flere praktikelever.

Det i forslagene, der nu hedder, at der skal ydes et tilskud pr. uddannelsesplads, er reelt en forkert varebetegnelse. Det er erhvervslivet, der som helhed alligevel til sidst kommer til at betale disse ekstra uddannelsespladser, hvis man vil prøve at oprette disse pladser.

Vi i Fremskridtspartiet er nu ikke så optimistiske med hensyn til, at der kommer flere uddannelsespladser i lønnet praktik. Det være hermed sagt, sådan at vi kan slå op senere og se, at vi også fik ret på dette punkt.

Der er dog visse ting i forslaget, som Fremskridtspartiet kan billige, bl.a. at det nu er erhvervsskolerne, der kommer til at forestå godkendelse af lære- og praktikpladserne. Men det, vi tog afstand fra, var, at man nu hæver bidraget pr. ansat for arbejdsgiverne til 1.500 kr. mod tidligere 1.000 kr. pr. ansat – altså en forhøjelse af arbejdsgivernes bidrag med 50 pct. Det er ikke noget, der fremmer erhvervslivets konkurrencevilkår. Vi tror, det er bedre, at erhvervsskolerne finder frem til at godkende lære- og praktikpladser. Jeg ved nu ikke, hvor store problemer der har været. Jeg hørte dog i går af en fagforeningsmand, at der i hvert fald inden for HK ikke har været de store proble-

mer med hensyn til at godkende disse arbejdspladser. Det er vist meget få, der ikke er blevet godkendt dér. Men erhvervsskolerne har alligevel kontakt i forbindelse med det opsøgende arbejde osv., og derfor er det nok mest rimeligt, at det ligger i det regi.

Hvad angår de omkostninger, en gennemførelse af lovforslaget vil give erhvervslivet, bærer forslaget i høj grad præg af, som jeg også var inde på tidligere, at Socialdemokratiet har fået lov til at sætte et alt for stort fodaftryk på dette forslag. Det er naturligvis ikke uden grund, at visse i erhvervslivet har reageret imod regeringens forlig om praktikpladser.

Både Dansk Arbejdsgiverforening og store virksomheder har klart taget afstand fra forliget, og jeg forstår ærlig talt ikke og vil derfor gerne spørge ministeren derom, hvorfor en såkaldt liberal og erhvervsvenlig undervisningsminister vil sluge dette forlig, når det betyder øgede udgifter for erhvervslivet. For det tror jeg vi alle sammen kan være enige i. Det er ikke just det, man hører i medierne, eller når man er ude i de små forsamlingshuse osv., fra ministeren. Mener ministeren virkelig, at det er rimeligt med flere millionudgifter til de store virksomheder i dette land? Her tænker jeg på en pæn virksomhed i mit eget område, Danfoss, hvor udgifterne efter forliget vil vokse med 10,3 mio. kr., vurderer man. Danfoss har netop gjort en stor ekstra indsats for at få flere i praktik. Det er en virksomhed, der virkelig har arbejdet for det.

Efter det tidligere praktikforlig, der blev indgået her i Tinget, øgede virksomheden Danfoss elevnormen med 25 pct. til ca. 500 lærlinge. Det mener man på virksomheden er det fagligt ansvarlige. Der er nemlig også noget, der hedder faglig ansvarlighed, i virksomhederne. Har man slet ikke taget det med i overvejelserne? Jeg tror, det er vigtigt, at man også anskuer det derudfra. Efter den gamle ordning ville udgifterne i årene 1993-1995 være på 9,6 mio. kr. Efter det forlig, der nu er indgået, vil udgifterne nærme sig de 19,9 mio. kr. for Danfoss. Hele miseren er at beløbet pr. fuldtidsansat forhøjes med disse 500 kr. pr. år, altså en stigning på disse 50 pct., som jeg tidligere omtalte.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren mener, at disse ekstra omkostninger er med til at forbedre konkurrenceevnen for erhvervslivet, i

[Køpke Christensen]

dette tilfælde Danfoss. Alle ved jo, at svaret bliver nej. Konkurrencemiljøet forværres for Danfoss, og dermed bliver eksporten også sat ned – med færre ansatte til følge.

Der kommer vi så ind på det centrale, som jeg bemærkede over for Socialdemokratiet, altså flere arbejdspladser. Det er en efter min vurdering grim og uansvarlig holdning af ministeren at acceptere denne socialistiske tankegang, at det altid – og jeg understreger altid – er erhvervslivet, udgifterne skal lægges på. Det kom jo frem fra både SF's og Socialdemokratiets ordfører, at de mente, det var det helt rigtige.

Det, man glemmer, er, at når man lægger større udgifter på erhvervslivet, går det i sidste ende ud over alle, også lønarbejderne, i dette samfund. Det har Socialdemokratiet desværre endnu ikke forstået.

En anden virksomhed, jeg kan nævne, er Lego i Billund. De mærker praktikpladsforliget på samme måde. Den foreløbige, løse beregning fra denne virksomhed viser, at forliget vil koste dem mellem 2,5 og 3 mio. kr. i år, og jeg understreger: i år. Det er godt nok det samme som ved det gamle forlig. Men de følgende år vil udgifterne stige efter deres vurdering. Det siger i hvert fald produktionsdirektør Børge Korsholdt til JyskeVestkysten den 26. november 1992.

Det er utilfredsstillende og kedeligt, at netop undervisningsministeren bukker under for presset fra den socialistiske side her i salen, og jeg må da erkende, at jeg har lidt ondt af ministeren, idet jeg godt ved, at ministeren ikke kan afgøre alene, hvilke forlig ministeren ønsker at indgå her i salen, men jeg må samtidig understrege, at der efter min vurdering også er grænser for, hvor vidt man kan gå. Vi har tidligere set det tilkendegivet offentligt, at ministeren ikke var tilhænger af PKU-forliget, som – skal jeg også understrege med det samme – ikke var ministerens ansvar, idet det ikke var undervisningsministeren, der indgik dette forlig, og derfor vil jeg da erkende, at vi i Fremskridtspartiet en gang imellem har ondt af ministeren på dette område.

Jeg kan ikke undlade at kommentere en bemærkning, der kom fra Venstres ordfører, om, at man i Venstre absolut ikke er tilhængere af permanent tilskud til praktikpladser og i det hele taget tilskud til dem, der bliver ansat i

virksomhederne. Jeg er ganske enig, og det fremgår af mine historiebøger, at selv ikke det mest marxistiske samfundssystem, vi har haft, kunne drømme om at indføre sådanne metoder.

Jeg vil gerne sige til Venstres ordfører, at man principielt går imod tilskud, men her siger man altså ja. Man går både med livrem og seiler. Man ved ikke rigtig, hvad man vil, når alt kommer til alt.

Til sidst vil jeg sige til Socialdemokratiets ordfører, at det er da ganske rigtigt, som fru Anne-Marie Meldgaard sagde, at det er op til den enkelte virksomhed selv at afgøre, om man vil have pengene tilbage, men det er det, jeg klandrer forligspartierne for. Man giver virksomhederne en frihed til selv at vælge, men vælger de fra, har man udgifterne alligevel. Det er og bliver et antiliberalistisk system, som vi ikke kan billige.

Til trods for, at vi har nogle positive signaler over for en del af forligsteksten, vil Fremskridtspartiet alligevel afvise forslagene.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Når nu hr. Køpke Christensen her fra Folketingets talerstol udtaler sig om, hvor store udgifterne for virksomheder som Danfoss og Lego bliver i forbindelse med praktikpladsforliget, vil jeg gerne spørge hr. Køpke Christensen, om han kan garantere mig for, at de tal, han oplyser her, er indregnet i en videreførelse af det gamle PKU-system, som vi kender det, eller om der alene er tale om den forøgelse, man laver på arbejdsgiverbidraget, som vi kender det i dag, og til det nye i det foreliggende forslag.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hr. Køpke Christensen fik det til at lyde, som om godkendelsen af praktikpladser nu blev flyttet fra det faglige udvalg til skolerne. Jeg ved ikke, om hr. Køpke Christensen har opfattet forslaget om ændringer af lov om erhvervsuddannelser sådan, men hvis han har, må jeg oplyse ham om, at det er forkert.

Det, der sker, er, at skolerne får kompetence til for enkelte elevers vedkommende at godkende konkrete praktikpladser, men at den ge-

[Ebba Strange]

nerelle godkendelse af en virksomhed som generel praktikplads fortsat ligger hos de faglige udvalg. Det synes jeg er vigtigt at slå fast, fordi det var en af betingelserne for SF's medvirken i hvert fald til den del af forslagene.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Nu er det jo en skøn tid, vi befinder os i, nemlig adventstiden, og generelt plejer vi hjemme traditionerne i adventstiden og i julen. Jeg glæder mig også over, at hr. Køpke Christensen og hans parti holder traditionerne ved lige. Der er standhaftighed i Fremskridtspartiet, der er en linie. Midt i en tid, hvor mange specielt ældre føler, at verden er af lave, ved man, hvor man har Fremskridtspartiet. De har valgt den befriende ansvarsfrie position, der har den fordel, at man kan kritisere alt og alle for alting, og man næsten ikke lade være med at være imponeret over den standhaftighed, der præger modstanden mod alt og alle. Det er imponerende.

Derfor vil jeg gerne stille hr. Køpke Christensen et kort spørgsmål. 10.000 unge, der søger lærepladser hver dag, er åbenbart ikke nok for Fremskridtspartiet til at gøre noget. Er det så 10.300, der skal holde jul uden praktikplads, eller 10.700 eller 16.000? Hvad vil Fremskridtspartiet egentlig gøre konstruktivt for at løse dette problem? Hvis man vil bryde traditionen bare et øjeblik og så måske tænke selv?

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Det er jo altid hyggeligt, når vi hører Venstres ordfører på uddannelsesområdet, hr. Anders Mølgaard, og jeg skal da sige til hr. Anders Mølgaard, at hvis han er så glad for, at vi holder traditionen i hævd, er det nok på baggrund af, at vi også er det parlamentariske grundlag for regeringen. Men lad det nu ligge.

Det, jeg skulle svare på, var Socialdemokratiets spørgsmål om de udgifter, Lego og Danfoss har haft i forbindelse med det forlig, der nu er indgået, og som vi taler om i dag. Det er det, som jeg citerer fra JyskeVestkysten den 26. november, og det er ud fra det forlig, der nu er indgået. Det er derfra, jeg har det. Dermed er det besvaret i hvert fald.

Det, jeg er så frustreret over, er, at man kan lægge så mange ekstra millionudgifter på en virksomhed, der for øvrigt har gjort en stor indsats for at få flere lærlinge ansat i virksomheden. Jeg synes faktisk, at de skal have ros for den indsats, de har gjort hidtil, og ikke på nogen måde skal belastes økonomisk yderligere, så de stopper op på et tidspunkt, hvor de måske kunne finde på at antage flere i virksomheden.

Vi er altså ganske enige med Venstre, og havde hr. Anders Mølgaard været til stede i salen, havde han også vidst, hvad jeg havde sagt indledningsvis. Jeg sagde netop, at vi også ønsker at få lærlinge i gang ude i erhvervslivet, en vekseluddannelse. Jeg ved, at alle partier er enige om, at det er det bedste, og det er noget, som vi naturligvis arbejder videre på for at få flere i lære- og praktikpladser.

Men man skal gøre sig én ting klart: det hjælper ikke at give tilskud og atter tilskud, som hr. Anders Mølgaard ganske rigtigt også var inde på. Så på det punkt er han åbenbart enig med Fremskridtspartiet, men stemmer for det stik modsatte ved at gå ind for dette forlig.

Jette Pors (CD):

Hver gang man indgår et forlig, er der jo noget, man synes om, og andet, man er mindre begejstret for, og sådan er det altså også for CD med dette forlig om praktikpladser.

Men Folketinget har, synes vi, en uomgængelig forpligtelse til at sørge for, at de mange unge kan gennemføre deres erhvervsuddannelse – så stor en forpligtelse, at man simpelt hen ikke kunne være andet bekendt end at nå frem til et bredt forlig. Det skete heldigvis, og det er vi godt tilfredse med i CD.

Vores betænkeligheder ved løsningen var først og fremmest koncentreret om hensynet til erhvervslivets konkurrenceevne – vi har ikke brug for, at den svækkes – og derfor måtte forhøjelsen af AER-bidraget ske med dette hensyn for øje.

Vi har en tro på og et håb om, at rigtig mange arbejdsgivere vil lægge sig i selen for at tage imod de unge, der står i kø for at få den eftertragtede praktikplads. Arbejdsgiverne får så et tilskud som compensation, og det er vort håb, at denne blanding af forhøjet bidrag og tilskud får et godt resultat; det skylder vi de unge.

[Jette Pors]

Om den del af pakkens lovforslag, som ikke kom med i forliget, vil jeg ganske kort sige, at ministeren kan regne med tilslutning fra CD. Vi vil se positivt på, at man indfører den såkaldte erhvervsgrunduddannelse med henblik på at give en chance til en gruppe unge, som måske ellers aldrig ville komme rigtig i gang med en uddannelse.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg har godt nok hørt – og set i pressen – at CD's tidligere ordfører på området, fru Bente Juncker, kritiserede forliget på det punkt, at det måske kunne gå ud over erhvervslivets konkurrencevilkår. Det hørte vi så igen fra ordføreren i dag, fru Jette Pors, og derfor vil jeg gerne spørge fru Jette Pors om, om man virkelig mener noget med sine udtalelser om, at erhvervslivets konkurrencevilkår bliver forringet. Bliver de forringet ved, at man påfører dem ekstraudgifter, som man gør ved dette forlig? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Jeg må sige til hr. Køpke Christensen, at det er en form for diskussion, jeg ikke agter at gå ind i, for når man indgår et forlig, kan man, som jeg indledte med at sige, ikke få det hele; man kan ikke få alle betingelser opfyldt. Men her har vi altså anset det for det primære at hjælpe de unge. Det er vores udgangspunkt, og det er det, der danner basis for, at vi er gået ind i forhandlingerne, og at vi er nået frem til en forligsaftale.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg forstår godt, at CD ikke ønsker at gå ind i en diskussion på dette område, men hvorfor siger man det så i pressen? De andre ordførere må man dog tage hatten af for, for de siger ikke offentligt, at dette her går ud over konkurrencevilkårene. Det gør CD. De går ind for, at man ikke forringer konkurrencevilkårene, men ikke desto mindre gør de det klart og tydeligt. Vi kan jo se i de beregninger, der ligger for forslaget, at det vil medføre dårligere konkurrencevilkår for erhvervslivet. Det, der er galt, er, at CD, efter at forliget er indgået, pointerer, at

det er man godt nok ikke så tilfreds med, men alligevel siger man ja til forliget. Det er inkonsekvent – klart inkonsekvent.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det er da klart, vi siger ja til forliget. Kan hr. Køpke Christensen stå og se på, at ti tusinde unge mennesker ikke kommer i gang? Jamen det er faktisk det, det handler om. Det handler om at få ti tusinde unge mennesker i gang, hvis vi kan. Det er der ingen af os der er sikre på at vi kan, men vi håber det.

I den forbindelse er vi glade for, at tilskuddet og bidraget tages op igen til næste års finanslov, for det er den snor, vi har i det. Det var ikke muligt at få et lavere bidrag her, og det ved alle, der har gidet sidde med rundt om bordet under de mange forhandlingsrunder, vi har haft, de ved, at det ikke var muligt. Men til den tid – og det ved jeg at også Socialdemokratiet kan være enig i – skal vi måske have nogle rene og skære statspenge ind, og det vil vi meget nødig, for de penge skal vi altså også ud at finde, når vi skal lave finansloven.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at jeg netop har understreget mange gange, at vi ikke ønsker at se på alle de unge mennesker, der ikke kan få en praktikplads, men vi mener faktisk, vi skal se på det fundamentale, nemlig hvad der er galt i samfundet, hvad der er galt i erhvervslivet, når det ikke optager flere. Det er den vej, vi skal gå – og det tror jeg faktisk vi er enige med CD i. Vi skal forbedre konkurrenceevnen for erhvervslivet, for så vil de optage flere lære- og praktik elever. Man skal give erhvervslivet et incitament til at opsyge flere af disse unge mennesker, men det gør man ikke ved at give tilskud; på den måde kommer vi ud på en glidebane. Det ved fru Bente Juncker, og jeg tror faktisk vi inderst inde er enige om det.

Men det, jeg klandrer CD for, er, at de går ud bagefter og understreger, at dette her ikke må medføre ekstra udgifter for det offentlige, samtidig med at man siger, at det gør det. Det har man også udtalt til pressen, og det er fru Bente Juncker, jeg kan citere herfor. Nu har jeg desværre ikke aviserne liggende her i dag,

[Køpke Christensen]

men jeg skal gerne finde dem frem til senere brug.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det mindste, man kan gøre, når man kritiserer et forlig, er at komme herop og fortælle, hvad man så vil gøre for at få de ti tusinder af unge mennesker ud igen. Det har Fremskridtspartiet ikke fortalt. Fremskridtspartiet melder pas, hver eneste gang der skal arbejdes i denne sal om noget som helst. Når vi så spørger, hvad det er, vi skal gå ud og lette, bliver der sagt skattetrykket. Bevar mig vel! Ja, det vil vi alle sammen frygtelig gerne, men vi har altså også et ansvar for en finanslov, som skal hænge sammen, og vi har et ansvar generelt, og jeg vil gerne høre, hvad Fremskridtspartiet så vil stille op.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Når der nu bliver sagt en kort bemærkning, er det klart, at jeg ikke kan gennemgå alle vore ændringsforslag til finanslov ved denne lejlighed. I øvrigt er det for det første ikke korrekt, når det bliver sagt, at vi melder fra, hver gang der skal foregå noget i denne sal – vi er sågar også indgået i et finanslovsforlig på et tidspunkt – så det passer ikke. Men så længe det ser sådan ud, som det gør, med det underskud, der er på statsfinanserne, er vi faktisk stolte af at holde os uden for sådan en gang – undskyld, jeg siger det rent ud – makværk. Men når der bliver spurgt, hvad vi vil gøre, kan jeg henvise til det, jeg lige har understreget fem, seks, syv gange her i salen, nemlig at vi ønsker, at erhvervslivets vilkår – og det kan være erhvervsbeskatningen osv. – bliver forbedret, således at de får større konkurrenceevne. En større konkurrenceevne medfører, at man kan afsætte flere varer, hvilket igen betyder, at man kan beskæftige flere, herunder også unge mennesker. Men sådan som forslaget er skitseret nu, er der nogle virksomheder, der vil bukke under for det pres, der er: man kan lige så godt optage flere lærlinge, når man får tilskud. Så sker det, at man tager flere lærlinge, men der kommer ikke flere arbejdspladser i den enkelte virksomhed. Dermed bliver resultatet, at der kommer flere arbejdsløse ud i den anden ende.

Der kommer jo ikke flere arbejdstimer i virksomheden som sådan – det tror jeg selv fru Bente Juncker kan forstå – selv om man bliver presset til at tage de unge mennesker ind. Der kommer altså arbejdsløse blandt de uddannede ud i den anden ende, og det er vi meget utilfredse med.

Den fg. formand (Helge Sander):

Så går vi tilbage til ordførerne.

Ole Vig Jensen (RV):

Efter denne debat er det jo betryggende at vide, at vi har et forlig, som sikrer, at den række af lovforslag, vi her har til behandling, og som gerne skulle løse det meget store og påtrængende problem at fremskaffe et stort antal praktikpladser, nu kan vedtages i løbet af forholdsvis kort tid. For forslagene bygger jo på en aftale, som vi har været længe om at indgå, men som jeg også mener vi til syvende og sidst har gennemarbejdet tilpas grundigt.

Det er en 3-årig aftale, som dog giver mulighed for, at man i finansåret 1994 kan tage op til overvejelse, om de satses, vi har besluttet både på bidragssiden og på tilskudssiden, er de rigtige.

Om de enkelte forslag vil jeg blot sige, at muligheden for at gøre godkendelsesproceduren mere fleksibel er vi tilhængere af i Det Radikale Venstre. Det har været en af de vanskeligere ting at komme på plads med. Vi angriber jo ikke de faglige udvalgs generelle kompetence, men vi åbner mulighed for i en tid, hvor vi må anstrenge os meget for at finde praktikpladser nok, at de, der kender lokalområdets virksomheder, offentlige såvel som private, altså erhvervsskolerne, har mulighed for i et samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg at godkende praktiksteder. Jeg er helt sikker på, at det er en god løsning for den mindre gruppe af unge, som ellers ville have utrolig svært ved at komme ud.

I øvrigt fastholder vi det sikkerhedsnet, der ligger i, at unge, som alligevel ikke kan komme i traditionel praktikplads, får mulighed for skolepraktik fortsat.

Dette her er jo ikke noget, vi presser igennem, fordi vi mener, at skolepraktikken har efterladt dårlige erfaringer. Der er faktisk sagt meget pænt om skolepraktikken – de skoler, der har taget opgaven på sig, har anstrengt sig

[Ole Vig Jensen]

og gjort det godt – men opgaven er jo alt for dyr og giver os ringe muligheder for samtidig at løse andre uddannelsesopgaver. Dette er kombineret med, at de fleste – og det gælder både arbejdstagere og arbejdsgivere – synes, at den bedste form for grunduddannelse i erhvervsuddannelserne er at komme ud i egentlig praktik i de ægte virksomheder. Dermed tror jeg, at vi med den kombination, vi nu er nået frem til her for 3-års-perioden, har truffet en rigtig beslutning.

Når det gælder erhvervsgrunduddannelsen, har vi også i Det Radikale Venstre taget forbehold for forslaget, som det foreligger, men ingenlunde ud fra et ønske om, at vi ikke skal igennem med nogle uddannelsesstilbud til den gruppe af unge. Jeg synes også, det er prisværdigt, at regeringen har taget Socialkommissionens forslag så hurtigt op og her fremsætter et forslag. Vi har bare den opfattelse, at det er nødvendigt at arbejde mere grundigt med det lovforslag end med de øvrige, og det er det, vores forbehold går på. Jeg mener, at regeringen i sin begrundelse, hvor den jo også bygger på Socialkommissionen, angiver, hvad det er for nogle problemstillinger, vi står over for, og som vi må have løst for den gruppe af elever, der ikke vil have mulighed for at gøre brug af det normale erhvervsuddannelsessystem.

Jeg betragter dette særlige uddannelsesstilbud som en kombination af på den ene side at give nogle relevante uddannelser, som kan bruges i nye sammenhænge, og samtidig være et uddannelsesforberedende indslag i uddannelsesbilledet. I den retning synes jeg, at dette forslag er på sporet af noget af det, vi er nødt til at tage op.

Jeg er klar over, at der i, jeg tror både det gælder arbejdsgiverkredse og arbejdstagerkredse, er forbehold over for, at der skal findes andre uddannelsesretninger end dem, vi kender i det almindelige erhvervsuddannelsessystem, men det slår jo ikke til, og de, der har ansvaret for erhvervsuddannelserne i det daglige, må jo også erkende, at de ikke har kunnet løse de opgaver, der foreligger. Vi vil have grupper af unge i fremtiden, der, som jeg allerede har sagt det, ikke vil kunne tage en af de eksisterende erhvervsuddannelser, og som vi må konstruere nogle nye uddannelsesstilbud til, der giver dem en mulighed for senere at komme i beskæftigelse eller, hvis de er modne til

det, forberedt til det, at gå ind i en egentlig erhvervsuddannelse.

Endelig vil jeg sige, at vi jo også har den gruppe, som muligvis delvis er omfattet af dette forslag, og som i daglig omtale kaldes de sent udviklede, hvor vi jo har haft et udviklingsarbejde kørende over en 3-års-periode, og hvor vi nu forventer erfaringsindsamlingen sluttet i løbet af kort tid, og hvor vi får en rapport. Vi lægger vægt på, at den del af det vil kunne få en særlig behandling, for jeg tror, det er en særlig udsat gruppe.

Afsluttende vil jeg sige, at der er brug for denne ekstraordinære indsats i en tid, hvor der dels er afmatning i erhvervslivet, og hvor vi samtidig stadig har forholdsvis store årgange af unge. Derfor tror jeg på, at man med det 3-årige forlig, der er indgået her, og som nu udmøntes i lovgivning, har løst de problemer, der står foran os i den kommende tid.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er en god aftale, vi har til første behandling her i dag. Baggrunden for aftalen er jo den triste, at det danske samfund gennem længere tid har haft et stort problem – det problem, der består i, at vi har manglet praktikpladser og uddannelsesmuligheder for en alt for stor gruppe unge. Det er uværdigt, også i en tid med stor arbejdsløshed, ikke at kunne sørge for de unges uddannelse og oplæring. Det er af helt afgørende betydning, at man som ung får et solidt fodfæste på arbejdsmarkedet.

I en periode har vi forsøgt at løse problemet med den såkaldte PKU-ordning, og der har egentlig været overraskende gode erfaringer med denne ordning, så vidt jeg kan se det. De unge har på trods af skolens simulerede verden lært meget nyttigt, de er blevet opøvet i nogle færdigheder og har fået styrket deres selvtillid. Og mange af dem har fået job. Det har faktisk fungeret overraskende godt, men den ordning er bare for dyr, og derfor må det være rimeligt, at vi strækker midlerne ud til at omfatte nogle flere, så der er flere, der får gavn af de penge, vi bruger på området.

Jeg er tilfreds med, at PKU-ordningen fortsætter på lavt blus. Det skal være målet, at den skal ned på et så lavt blus som muligt for mig at se, og det kommer den forhåbentlig også.

De tre første lovforslag, som vi her har til behandling, fører pengene tilbage til virksom-

[Lysholm Christensen]

hederne i en vis forstand: Midlerne kommer til at følge de unge. Den virksomhed, som tager en ung i praktik, får altså en økonomisk kompensation. Det er et udmærket princip. Vi finder det også rigtigt, at det er en tidsbegrænset ordning, vi her laver. Tre år er rimeligt. Efter de tre år ser situationen forhåbentlig bedre ud takket være fald i årgangenes størrelse.

Vi finder det også positivt, at både private og offentlige arbejdsgivere er omfattet af ordningen. Hermed er der en maksimal bredde i ordningen, så vi kan finde så mange praktikpladser som muligt. Jeg kan også tilslutte mig princippet om den smidiggørelse, der ligger i bestemmelsen om, at skolerne i særlige tilfælde kan godkende en virksomhed som praktiksted. Kan det føre til, at vi får udnyttet området maksimalt – får fundet de sidste hjørner – så er det helt fint. En nyttig ventil kunne man kalde det, ikke for at underkende de faglige udvalg, men for at smidiggøre ordningen og få så mange med som muligt.

Vi finder det også væsentligt, at helt små virksomheder kan bidrage ved, at de kan dele praktikpladsen med andre, således at de indgår i et netværk omkring eleven, som det er beskrevet i bemærkningerne. Altså, selv om man ikke kan tilbyde en fuld praktikplads, kan man alligevel bidrage til de unges uddannelse. Det synes vi er udmærket.

Sammenfattende kan jeg sige om de tre første forslag, at de vil blive et godt redskab til løsningen af det store problem, vi her har med de unges uddannelse. Vi finder, at det er så godt, som det kan gøres i den givne situation, og vi glæder os over, at der er bred politisk opbakning til forslagene.

Også lovforslag nr. L 107 kan jeg give min støtte. Det har sin baggrund i Socialkommissionens forslag. Vi er enige i, at der er behov for en specielt tilrettelagt uddannelse for disse mindre bogligt indstillede unge, så også det forslag kan vi støtte.

Jeg skal blot give min tilslutning til en hurtig og konstruktiv udvalgsbehandling.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil først og fremmest sige tak til ordførerne og til partigrupperne, som har ladet viljerne og ønskerne bøje sig mod hinanden og har kæmpet sig frem til et omfattende forlig. Det er

flot, at vi har skabt klarhed. Det havde været endnu flottere, hvis vi havde gjort det for en måned siden eller for to måneder siden, men vi nåede det i hvert fald i god tid før jul.

Nu skal budskabet gå fra Tinget og ud til alle danske arbejdspladser, offentlige som private: Nu er der afklaring, nu ved vi, hvilke regler der gælder, nu er det tid at overveje at deltage endnu mere i uddannelsen af de unge, nu kan man blive godkendt enten ved at henvende sig til en skole eller ved at overveje den nye erhvervsgrunduddannelse. Nu er der også for den offentlige sektor en tilskyndelse til at tage en elev eller en lærling, for i vore dage behandles offentlige institutioner og styrelser i stigende grad som private virksomheder, og så må også de have tilsvarende tilskyndelser, idet de skal betale en afgift pr. ansat og får et tilskud pr. elev.

Med dette forlig cementerer vi vekseluddannelsesprincippet i Danmark. Det tror jeg har været regeringspartiernes vigtigste motiv i denne sag. Vi ønsker at bevare vekseluddannelsesprincippet. Det vekseluddannelsesprincip, som vi har fået fra Tyskland, som altid har været stærkt i Danmark, og som vi med erhvervsuddannelsesreformen yderligere slog fast og vedtog enstemmigt her i Tinget, vil vi bevare. Også den del af vekseluddannelsesprincippet, som hedder mesterlæren, har vi bevaret, for i alle erhvervsuddannelser kan man nu starte i virksomheden, hvis man ønsker det. Så også mesterlærens fordele har vi indbygget.

Hvad er så fordelene ved dette erhvervsuddannelsessystem? Ja, det kan man bl.a. læse i sidste nummer af *The Economist*, som over 15-20 sider beskriver alverdens uddannelsesproblemer og ender med at vende sig mod Tyskland, som har et meget velkendt og verdensberømt erhvervsuddannelsessystem. Men bladet slutter med at sige, at for øvrigt skal man tage nordpå til Danmark, hvis man vil se det allerbedste erhvervsuddannelsessystem. Så berømmes i øvrigt vekseluddannelsesprincippet og dette, at vi takket være vekseluddannelsesprincippet har et alternativ til fortsat ubrudt skolegang til de skoletrætte, til dem, der ikke er tilskyndede til at fortsætte i de kortere eller længere videregående uddannelser.

Det er det, der har været på spil i de senere år. Det var det, der var på spil, da vi indførte skolepraktikken, som var en nødløsning, men

[Undervisnings- og forskningsministeren]

vi var bange for, at det blev andet end en nødløsning, at det blev noget permanent, at vi ikke kunne skaffe plads i virksomhederne til de unge, og derfor er vi nu blevet enige om at give vekseluddannelsesprincippet en kæmpesaltvandsindsprøjtning, sådan at udgiften ved at tage en elev nedsættes med fra 25 til 30-35 pct. i kraft af dette tilskud på 20.000 kr. i 1993 og 16.000 kr. i 1994 og 1995.

Det tilskud skal ganske vidst betales via et bidrag til Arbejdsgivernes Elevrefusion, som sættes op fra ca. 1.000 til ca. 1.500 kr. pr. ansat. Det er da rigtigt, at dette bidrag i sig selv hæmmer konkurrenceevnen. Men når det ses i sammenhæng med, at der er et kraftigt tilskud til elever, så vil der alt i alt for det danske erhvervsliv som helhed ikke være tale om nogen svækket konkurrenceevne. Tværtimod vil der være tale om en svagt forbedret konkurrenceevne i kraft af, at virksomhederne i stedet for at betale stadig stigende beløb til skoleundervisning og til skolepraktik nu betaler til sig selv.

Hvis man tager både gyngerne og karrusellerne med, er der ikke nogen svækkelse af konkurrenceevnen. Det er rigtigt, at man kan forestille sig visse store eksporterende virksomheder, som traditionelt ikke har deltaget i at udanne unge, og som ved denne ordning vil lide et tab. Jeg kan ikke udelukke det, men jeg tvivler på, at Danfoss er et godt eksempel, og jeg vil meget gerne gennemregne tallene fra Danfoss, for min lille hovedregning hernede på ministerpladsen har altså ført til et andet resultat end det, som hr. Køpke Christensen nævnte. Jeg tror, man i regnestykket har glemt, at hvis vi ikke havde indgået det forlig, skulle man alligevel betale omkring 1.000 kr. pr. medarbejder. Det er jo kun stigningen, man skal se på. Stigningen er altså på ca. 500 kr., og det skal sammenlignes med, at man for hver eneste af de mange hundrede elever og lærlinge, man har, i 1993 modtager 20.000 kr. pr. næse. Så lad os regne på det. Så kan det være, vi kan nå at få hr. Køpke Christensen og Fremskridtspartiet med i forliget før tredjebehandlingen. Der er stadig længe til jul.

Til sidst vil jeg gerne sige lidt om erhvervsgrunduddannelsen, som er det eneste, der for alvor er lidt uenighed om. Det er der ikke noget overraskende i, for det havde vi så at sige aftalt. Men jeg er lidt bekymret over, at fru Anne-Marie Meldgaard var så afvisende, som

hun var. Det eneste konstruktive var faktisk hendes slutbemærkning, hvor hun sagde, at hun ville gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet. Den bemærkning blev jeg altså glad for, for indtil da sank mit hoved længere og længere ned mod brystet, for det var, som om vi skulle begynde helt forfra.

Skal vi ikke trods alt holde fast i, at det var et led i vores aftale, at noget i retning af det, som Socialkommissionen har foreslået, skal vi finde frem til. Vi har haft det med i vore regnestykker, som ikke hænger sammen, hvis der ikke indgår en erhvervsgrunduddannelse af et rimeligt omfang, men vi vidste, at der kunne rejses så mange spørgsmål – som bl.a. fru Ebba Strange rejste, og jeg synes, samtlige spørgsmål var gode spørgsmål – at vi ikke kunne nå at få det færdigt i en håndvending. Derfor besluttede vi, at vi ikke var bundet til den udformning, som lå i regeringens forslag, men jeg mener faktisk, vi har en gentlemanaftale om, at noget i retning af det, som Socialkommissionen har foreslået, og som regeringen med sit forslag har ramt ret præcist, skal vi frem til. Ellers er der simpelt hen et hul i vore beregninger, og så er vi nogle, som føler os svigtet.

Vi skal lige minde hinanden om, at samtidig med, at vi besynger vekseluddannelsesprincippet, er der altså stadig væk nogle – omkring en fjerdedel af de unge – som stadig væk ikke får en uddannelse. Vi skal også minde hinanden om, at tre fjerdedele af alle unge på et eller andet tidspunkt får kontanthjælp eller dagpenge, inden de fylder 26 år.

Der er altså et behov for initiativer, som sætter disse unge i gang med noget, der rummer et større perspektiv end blot dette at blive aktive-ret. Den passive arvefølge skal brydes. Det var det, der var budskabet i Socialkommissionens betænkning, som efter min mening var et kraftigt skud for boven til den udformning, som vores velfærdsstat har fået, når det gælder arbejdsmarkedet, hvor vi har et problem, som er let at forklare, nemlig at de stærke hytter sig selv, og så er der altså nogle svage, som ikke får plads ved samfundets bord, som der står i Oskar Hansens gamle sang.

Når vi skal angribe det problem, så beder jeg om, at især Socialdemokraterne taler grundigt med deres venner i fagbevægelsen om, at man altså ikke kan skabe plads ved samfundets bord, uden at det bliver ved nogle borde,

[Undervisnings- og forskningsministeren]

hvor der sidder nogle i forvejen, som måske kan være lidt nervøse ved, hvad der nu sker. Det kan ikke undgås.

Socialkommissionen foreslår en erhvervsgrunduddannelse specielt tilrettelagt for de unge, der ikke er motiveret for at gå i gang med en af de ordinære erhvervsuddannelser, dem, man typisk kalder de mindre bogligt indstillede unge. For dem skal vi have korte og meget praktiske uddannelser, som ikke bare skal være anbringelse og aktivering, men som skal rette sig ind mod fremtidens samfund. De skal altså træne de unge i kombination også med noget almen uddannelse, sådan at de er bedre rustet til at virke på fremtidens arbejdsmarked og leve i fremtidens samfund, end de ville være, hvis de blot var hoppet fra et korttidsjob til aktivering og frem og tilbage.

Det er det, der er opgaven. Det er ikke let. Jeg siger ikke, at opgaven er løst med regeringens forslag, som naturligvis må rejse flere spørgsmål, end det besvarer. Jeg siger blot: Hvis vi overhovedet skal i gang med den opgave, så skal vi have en ramme for det, for ellers kan vi slet ikke komme i gang med det. Jeg gad nok vide, hvordan man vil skrive rammen ret meget anderledes, end vi har gjort, for mere rammepræget kan det da vist ikke være.

Men selvfølgelig er der masser af ting, vi kan drøfte, og masser af bekymringer, vi kan få bortvejret ved spørgsmål og svar og ved drøftelser partierne imellem. Lad os endelig gøre det! Men lad os ikke miste målet af sigte! Og lad os ikke af skræk for alle de spørgsmål, der kan stilles, og alle de bekymringer, som visse grupper på arbejdsmarkedet kan have, tabe af syne det helt nødvendige perspektiv, der blev tegnet med Socialkommissionens betænkning! Det må vi ikke miste af syne. Så kan man i hvert fald ikke samtidig påstå, at man vil gøre noget ved restgruppen. For man kan ikke gøre noget ved restgruppen, uden at man går ind på noget i den retning, som er foreslået af Socialkommissionen, og som jeg mener vi ret præcist har ramt i forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 109:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Definition af offentlige arbejdsgivere).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 25/11 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jan Petersen (S):

Det er ikke lykkedes mig endnu at finde nogen hjørner i det her lovforslag, som berettiger til en lang ordførertale. Derfor skal jeg nøjes med at sige, at der er tilslutning, og skulle der opstå noget under udvalgsarbejdet, må vi nøje gennemlæse det og se, om det er noget, der kan drive os flere uger frem.

Eva Møller (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Per Tærsebøl, er forhindret i at være til stede, skal jeg blot på Det Konservative Folkepartis vegne tilslutte mig lovforslaget.

Anders Mølgaard (V):

Da forslaget er en naturlig konsekvens af det behandlede AER-lovforslag, tilslutter vi os naturligvis også det her.

Ebba Strange (SF):

Jeg tror, jeg kan gentage, hvad Venstres ordfører sagde. Da det er en konsekvens af et af de foregående lovforslag, L 104, har det også SF's støtte.

Køpke Christensen (FP):

Jeg skal meddele, at da vi ikke har væsentli-